

ОН**ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ****TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKERS OF UKRAINE**Юридична адреса: 01012, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: +380 (44) 462-51-902, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-51-90E-mail: sekr.osvita@gmail.comWebsite: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок № 26002010078760 в АТ «Укресімбанк», МФО 322313, КОД ЄДРПОУ 02605316

17.02.2019 № 02-5/156

Кабінет Міністрів України

Профспілка працівників освіти і науки України стосовно проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами» вважає за необхідне зауважити наступне.

Передбачені у формулі розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1088, як і в проекті змін, показники не враховують фактичної потреби видатків на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої професійно-технічної і фахової передвищої освіти, які забезпечують здобуття учнями та студентами загальної середньої освіти, що підтверджується недостатністю видатків одним місцевим бюджетам та їх надлишками іншим.

Так лише впродовж 2018 року 5-ма розпорядженнями Кабінету Міністрів України збільшено обсяги освітньої субвенції районним, міським бюджетам та бюджетам об'єднаних територіальних громад 19 областей на загальну суму 378607,9 тисяч гривень. Зменшено обсяги освітньої субвенції 93 місцевим бюджетам, та збільшено їх 141 місцевому бюджету.

Такий перерозподіл відбувся й у 2019 році. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 № 191-р освітню субвенцію перерозподілено між 15 місцевими бюджетами 8 областей на суму 57457,7 тис. гривень. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.10.2019 № 993-р збільшено обсяги освітньої субвенції 9 місцевим бюджетам 5 областей на загальну суму 26956,6 тис. гривень за рахунок зменшення її резерву. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 №1107-р перерозподілено обсяги освітньої субвенції між 166 обласними, міськими, районними бюджетами та бюджетами об'єднаних територіальних громад 15 областей на загальну суму 171 074 тис. гривень.

Як засвідчують дані, станом на 1 січня 2018 року економія освітньої субвенції в цілому у всіх місцевих бюджетах становила 4094,8 млн. гривень, на 1 січня 2019 року – 4069,0 млн. гривень, на 1 січня 2020 року – 5 257,1 млн. гривень.

Особливо значні обсяги невикористаних залишків освітньої субвенції знаходяться на рахунках обласних бюджетів.

Станом на 1 грудня 2019 року, а саме до внесення змін щодо збільшення обсягів освітньої субвенції на оновлення матеріально-технічної бази закладів загальної середньої освіти за рахунок зменшення невикористаних на кінець фінансового року видатків за 7 іншими програмами невикористані залишки освітньої субвенції становили від 0,1% до 31,3% від річних призначень. Зокрема, у Вінницькому обласному бюджеті такі залишки становили 11,6%, Волинському – 2,3%, Дніпропетровському – 8,6%, Житомирському – 12,7%, Закарпатському – 7,5%, Запорізькому - 2,8%, Івано-Франківському - 27,5%, Київському – 7,5% Кіровоградському – 16,7%, Львівському – 31,3%, Миколаївському – 10,3%,

Одеському – 26%, Полтавському – 11,3% , Рівненському – 12,4%, Сумському - 9,6%, Тернопільському – 7,3%, Харківському – 24,3%, Херсонському – 1,4%, Хмельницькому – 11,3%, Черкаському – 17%, Чернівецькому – 11,3%, Чернігівському – 8,1%, м. Київ – 0,1%.

Ці формульно завищені в обласних бюджетах обсяги освітньої субвенції призводять до її штучної економії на кінець фінансового року, що стимулює керівників органів влади на місцях спрямовувати їх на оновлення матеріально-технічної бази та інші поточні і капітальні витрати, а не за цільовим використанням впродовж року на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників, як це передбачено частиною 1 статті 103-2 Бюджетного кодексу України.

Несправедливий формульний підхід до розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами підтверджується також і в поточному 2020 році, коли вже на його початку, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.02.2020 № 116-р зменшено обсяги освітньої субвенції 335 місцевим бюджетам на загальну суму 284 559,7 тис. гривень та збільшено її 1113 місцевим бюджетам на 2484559,7 тис. гривень із загальної кількості 1448 одиниць, зокрема й за рахунок зменшення на 2 200 000 тис. гривень за бюджетною програмою «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти» у зв'язку з перерахунком видатків, пов'язаних зі зміною контингенту учнів станом на 5 вересня 2019 року замість показника станом на 5 вересня 2017 року.

За інформацією з місць в окремих місцевих бюджетах обсягів освітньої субвенції з надлишком достатньо для оплати праці педагогічних працівників з дотриманням вимог законодавства, а в інших - зменшуються надбавки за престижність педагогічної праці до 5-10%, не оплачується завідування кабінетами та майстернями, заміна тимчасово відсутніх учителів, не виплачується законодавчо гарантована винагорода за сумлінну працю, не забезпечується своєчасно заробітна плата, педагогічних працівників змушують до вимушених канікул тощо.

Ситуація зі зменшенням розмірів надбавки в окремих територіях погіршилася у поточному році, особливо у січні – лютому, коли працівників попереджають про таке її зменшення в наступних місяцях.

Профспілка відзначає, що через несправедливий формульний розподіл освітньої субвенції, який не ґрунтується на нормах законодавства та здійснюється на суб'єктивних показниках, які не мають юридичного підґрунтя та відсутності офіційних статистичних даних, не забезпечується визначення обсягів фактичної потреби фонду оплати праці педагогічних працівників, для здійснення оплати їхньої праці відповідно до вимог нормативно-правових актів та державних стандартів і призводить до порушення трудових прав педагогів.

Передбачені у формулі коригуючі коефіцієнти не сприяють справедливому розподілу передбачених держбюджетом видатків на оплату праці педагогічних працівників між 1448 бюджетами.

Необґрунтованим та таким, що не оснований на нормах законодавства для визначення обсягів фонду оплати праці є такий показник у формулі, як кількість учнів на 1 кв км площі території адміністративної одиниці, якій надається освітня субвенція.

Не відповідає нормам статті 14 закону «Про загальну середню освіту» та статі 12 нового, поки що не підписаного закону «Про повну загальну середню освіту» такий показник, як розрахункова наповнюваність класів.

Зазначене підтверджує недосконалість формули розподілу освітньої субвенції, показники якої спрямовані не на рівномірний, справедливий розподіл видатків на оплату праці з тим, щоб їх було однаково достатньо чи однаково не достатньо всім місцевим бюджетам, а на стимулювання закриття комунальних шкіл з малою, але законодавчо допустимою, наповнюваністю учнів. При цьому стимулюється відкриття приватних шкіл, які забезпечуються освітньою субвенцією навіть з кількістю у них 25 і менше учнів.

Тому за переконанням Профспілки показники формули мають забезпечити максимальне наближення обсягів освітньої субвенції до фактичної потреби закладів загальної середньої освіти у видатках на оплату праці педагогічних працівників, що можливо шляхом застосування даних зведеної у відповідній адміністративно-територіальній одиниці тарифікації педагогічних працівників, згідно з Інструкцією про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102, яка має подаватися до вищого органу управління не пізніше 5 вересня поточного року. У тарифікаційних списках враховується фактична кількість учнів, мережа класів, кількість ставок вчителів на 1 клас, що залежить від навчальних планів, які формуються на основі базового державного стандарту, розмір заробітної плати вчителів та інших педагогічних працівників, з усіма доплатами надбавками, підвищеннями, що визначаються на підставі нормативних актів. Визначений на цій основі фонд оплати праці має бути відкоригований на мережу класів у фінансовому році, з урахуванням прогнозних прийомів до 1 та 10 класів випусків 9 та 11 класів, де можуть і застосовуватися коригуючі коефіцієнти.

Якщо мережа класів сформована з дотриманням норм освітнянського закону, то розрахункова наповнюваність класів має відповідати середній кількості учнів у класах, що скалася у школах відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Таким чином видатки освітньої субвенції будуть рівномірно розподілені між усіма місцевими бюджетами залежно від законодавчо сформованої мережі класів та витрат на оплату праці педпрацівників цих класів відповідних шкіл.

Зважаючи, що зазначений проект постанови потребує значного опрацювання соціальними партнерами, а заздалегідь до Профспілки він не надходив, його необхідно повернути для доопрацювання.

Вважаємо, що немає необхідності в його терміновому прийнятті на початку фінансового року, оскільки Державним бюджетом на 2020 рік обсяги освітньої субвенції місцевим бюджетам вже затверджено та доведено. За новою формулою може розподілятися освітня субвенція щонайменше в наступному 2021 році.

Голова Профспілки

Г.Ф. Труханов